

Anàlisi del programa *Especial Informatiu. Consulta*, emès el dia 12 de desembre de 2013 de manera simultània a TV3 i al 3/24

Fets

1. Amb data 17 de gener de 2014 va tenir entrada al Consell de l'Audiovisual de Catalunya una queixa (referència 3/2014) en relació al programa *Especial Informatiu. Consulta*, emès el dia 12 de desembre de 2013, de manera simultània per Televisió de Catalunya, SA (TVC) als canals TV3 i al 3/24.

Concretament, l'escrit assenyalava que, en el programa hi havia "falta de pluralisme polític" i "falta d'honestat informativa", atès que: "[...] la presència [...] de veus discordants amb l'acord pres el dia 12 de desembre en relació amb la consulta a Catalunya és mínima"; "[...] el muntatge i l'estètica del mateix (programa) presenten també un biaix molt clar en favor de la consulta, el dret a decidir i la independència"; "[...] que tampoc compleix els requisits propis d'un programa informatiu els tres minuts finals que tanquen el programa".

A més, l'escrit afegeix que durant el segon debat del programa "la presentadora triga pràcticament sis minuts en donar-los la paraula (als portaveus dels tres grups parlamentaris no partidaris de la consulta)" i que "en diverses ocasions s'utilitza la imatge de menors d'edat associades a l'independentisme".

2. L'Àrea de Continguts del Consell de l'Audiovisual de Catalunya ha elaborat l'informe 18/2014, de 10 de març de 2014, l'objecte del qual és "[...] és analitzar el tractament informatiu de TVC sobre l'acord entre les formacions polítiques favorables al dret a decidir quant a la pregunta i la data de la consulta sobre el futur polític de Catalunya en el programa *Especial informatiu. Consulta* del 12 de desembre de 2013 emès de 22 h a 24 h. [...]". En aquest sentit, en l'informe s'analitza l'estructura del programa, la presència dels actors: freqüència d'intervenció d'actors polítics i socials en els vídeos que apareixen en el programa i en els debats i entrevistes, així com la conducció del programa i les imatges.

3. De l'anàlisi del programa, emès de manera simultània a TV3 i 3/24, l'informe esmentat conclou que "[...] en formats diferents (inserts, entrevistes i debats) el programa dona veu a persones d'institucions, de forces polítiques i de sensibilitats diferents respecte de la convocatòria d'una consulta. [...]".

Així mateix, en l'informe també es conclou que "[...] Les imatges d'il·lustració (pantalles) són de contingut divers (imatges d'actors polítics, de persones en manifestacions, de banderes, etc.). La presència en aquestes imatges de símbols explícits (o a alguna de les seves manifestacions) favorables a la independència de Catalunya són una minoria en els debats (on apareixen participants de sensibilitats diferents) i una majoria en l'entrevista a les presidentes de l'Assemblea Nacional Catalana i d'Òmnium Cultural (representants de dues organitzacions que s'han posicionat a favor de la constitució d'un Estat propi). [...]".

D'altra banda, assenyalava que "[...] No s'aprecia cap posicionament polític en el discurs de la conductora del programa. [...]". I pel que fa als dos vídeos que s'introdueixen al llarg del programa informatiu especial sobre la consulta (recull i final), l'informe determina que "[...] es noten d'imatges pròpies de fets polítics i socials que, en el relat del programa, s'entenen relacionats amb el principi d'acord per a la convocatòria de la consulta. El vídeo recull posa més èmfasi en els fets institucionals i en canvi, el vídeo final dona més

importància a les manifestacions populars. En aquest sentit, el vídeo recull inclou imatges diverses relacionades amb processos electorals i actes institucionals, i el vídeo final se centra en les darreres manifestacions reivindicatives concordants amb el contingut del fet noticiable objecte de l'informatiu especial, l'acord per a la realització d'una consulta. [...]

4. Vist l'informe de l'Àrea Jurídica, que es reproduïx en les seves parts necessàries.

"[...]

Consideracions Jurídiques

Primera. El servei públic audiovisual de competència de la Generalitat

L'apartat 1 de l'article 26 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual (LCA), disposa que la missió principal del servei públic de comunicació audiovisual de competència de la Generalitat és "[...] oferir a tots els ciutadans de Catalunya, mitjançant un sistema de distribució que no requereixi l'ús de tecnologies d'accés condicional, un conjunt de continguts audiovisuals i, si escau, d'acord amb el contracte programa, serveis addicionals de transmissió de dades orientats a la satisfacció de llurs necessitats democràtiques, socials, educatives i culturals, garantint de manera particular l'accés a una informació veraç, objectiva i equilibrada, a les més àmplies i diverses expressions socials [...]

En aquest sentit, la lletra b) de l'apartat 3 de l'article 26 de la LCA disposa, pel que fa a la transmissió de la informació que ha de ser "[...] veraç, objectiva i equilibrada, respectuosa amb el pluralisme polític, social i cultural, i també amb l'equilibri territorial. [...]". La lletra g) de l'apartat 3 de l'article 26 de la LCA preveu, també, com a missió de servei públic "[...] la promoció activa de la convivència cívica, el desenvolupament plural i democràtic de la societat, el coneixement i el respecte a les diverses opcions i manifestacions polítiques, socials, lingüístiques, culturals i religioses presents al territori de Catalunya[...]". I en el desenvolupament d'aquesta missió, la pròpia llei estableix la necessitat d'utilitzar "[...] tots els llenguatges, formats i discursos que dins el respecte i l'atenció a la diversitat i el pluralisme, permetin el diàleg, la comprensió i la cohesió entre les diverses opcions, i entre les diverses àrees del territori de Catalunya. [...]".

D'altra banda, cal fer al·lusió, també, en aquest apartat, al Llibre d'estil de la CCMA que és el document que recull les directrius i recomanacions que guien i orienten la feina de producció i difusió de continguts dels mitjans audiovisuals de la Generalitat de Catalunya. El Llibre d'estil s'estructura en una Guia editorial, en un Manual d'ús i amb determinades previsions relatives a la utilització de la llengua.

En concret, la Guia editorial estableix els valors i els principis d'actuació dels mitjans de comunicació de la CCMA comuns a totes les plataformes en què produeix i difon continguts. Igualment, estableix que l'actuació dels mitjans de la CCMA es basa en els grans principis periodístics de veracitat, rigor, imparcialitat i independència que guien l'elaboració i difusió de continguts informatius. Dintre de la Guia editorial s'hi contenen previsions relatives al dret a la informació, al pluralisme, així com a la imparcialitat, neutralitat i pluralisme.

I el Manual d'ús, inclou el desenvolupament i la concreció dels valors, principis i directrius enunciats a la Guia editorial i la seva aplicació a les diferents plataformes de la CCMA per complir el mandat de servei públic de comunicació, entre d'altres, s'hi recullen previsions relatives a l'objectivitat, imparcialitat i equilibri informatius i a l'enfocament de les notícies.

Pel que fa, en concret, al dret a la informació diu la Guia editorial (apartat 1.1.1.2.4) que la CCMA "[...] garanteix el dret a la informació de la ciutadania. Els mitjans de la CCMA prioritzen els continguts informatius i posem a l'abast de la societat una informació independent, plural i veraç. En relació amb el pluralisme el mateix document (apartat 1.1.2.5.1) disposa que "[...] els nostres mitjans serveixen el conjunt plural de la ciutadania i la representen. Totes les opinions hi poden trobar un lloc per expressar-se, en funció del seu interès informatiu, del pluralisme i de la seva representativitat, sempre que respectin els principis democràtics i de convivència[...]". I, finalment, quant a la imparcialitat, neutralitat i pluralisme, la Guia editorial (apartat 1.1.3.1.5) estableix que "[...] actuem amb imparcialitat, neutralitat i respecte pel pluralisme. En un conflicte, mantenim l'equilibri raonable a l'hora de donar presència a les parts, sense reduir la informació a la simple cessió acrítica d'espai a aquestes parts. No prenem partit, contextualitzem les notícies i oferim elements de judici a la ciutadania. [...]".

D'altra banda, en relació amb l'objectivitat, imparcialitat i equilibri informatius (apartat 2.1.1.4.1. del Manual d'ús), la CCMA manifesta que: "[...] presentem els continguts informatius amb imparcialitat, sense prendre partit per cap opció i sense deixar-nos influir per les fonts que ens faciliten les notícies[...]". En aquest sentit, "[...] en temes en què hi ha punts de vista diferents o fins i tot confrontats, busquem opinions contrastades entre les veus més representatives [...] expliquem els fets des d'un punt de vista neutre i equidistant, i no convertim les opinions en fets [...] evitem mostrar simpaties cap a una de les parts. [...]".

I en quant a l'enfocament de les notícies (apartat 2.1.1.5.2. del Manual d'ús) la CCMA manifesta que "[...] ens adrecem a tota la societat, sense exclusions. Enfoquem les nostres informacions des dels diferents punts de vista que expliquen la realitat plural i heterogènia de la nostra societat [...]".

Segona. El programa Especial informatiu. Consulta

L'informe de l'Àrea de Continguts del Consell 18/2014 ha analitzat la presència d'actors, les intervencions de la conductora del programa (presentació del programa, preguntes formulades durant els dos debats i tancament del programa), les imatges que il·lustren el programa (imatges inserides durant els debats, imatges inserides durant l'entrevista, imatges dels vídeos [vídeo recull de fets polítics i socials referents al debat entorn de la relació entre Catalunya i l'Estat i vídeo final]).

Pel que fa a la presència d'actors, una vegada analitzats els continguts emesos l'informe conclou que "[...] en formats diferents (inserts, entrevistes i debats) el programa dona veu a persones d'institucions, de forces polítiques i de sensibilitats diferents respecte de la convocatòria d'una consulta. [...]". Així mateix, en relació amb les imatges que il·lustren el programa es manifesta que "[...] les imatges d'il·lustració (pantalles) són de contingut divers (imatges d'actors polítics, de persones en manifestacions, de banderes, etc.). La presència en aquestes imatges de símbols explícits (o a alguna de les seves manifestacions) favorables a la independència de Catalunya són una minoria en els debats (on apareixen participants de sensibilitats diferents) i una majoria en l'entrevista a les presidents de l'Assemblea Nacional Catalana i d'Òmnium Cultural (representants de dues organitzacions que s'han posicionat a favor de la constitució d'un Estat propi). [...]".

Quant a les intervencions de la conductora del programa, de l'informe d'anàlisi es desprèn que "[...] no s'aprecia cap posicionament polític en el discurs de la conductora del programa [...]". I finalment, pel que fa als dos vídeos que s'introdueixen al llarg del programa informatiu especial sobre la consulta (recull i final), s'assenyala que "[...] es noten d'imatges pròpies de fets polítics i socials que, en el relat del programa, s'entenen relacionats amb el principi d'acord per a la convocatòria de la consulta. El vídeo

recull posa més èmfasi en els fets institucionals i en canvi, el vídeo final dóna més importància a les manifestacions populars. En aquest sentit, el vídeo recull inclou imatges diverses relacionades amb processos electorals i actes institucionals, i el vídeo final se centra en les darreres manifestacions reivindicatives concordants amb el contingut del fet noticable objecte de l'informatiu especial, l'acord per a la realització d'una consulta [...]".

[...]".

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per 3 vots a favor, 3 vots en contra amb vot particular i el vot de qualitat del president, el següent

ACORD

1. Constatar, d'acord amb les consideracions que s'exposen en aquest Acord, la presència de pluralisme i d'honestedat informativa en el programa Especial informatiu. Consulta, emès el dia 12 de desembre de 2013 de manera simultània a TV3 i al 3/24.
2. Apreciar que el programa elabora la crònica periodística combinant formats i recursos diversos i que en el fragment final el relat periodístic s'hibrida amb tècniques pròpies del reportatge creatiu, una forma d'expressió que no sembla del tot pròpia del llenguatge informatiu utilitzat en el conjunt de programa.
3. Notificar aquest Acord al prestador de serveis de comunicació audiovisual Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA, i a la persona queixant.

Barcelona, 7 de juliol de 2014

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari